

УДК 339.13

Кабаці Б. І.

b.kabacimuk@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5846-1465

к.е.н., доцент,

директор Мукачівського кооперативного торговельно-економічного коледжу, м. Мукачево

Міневич Г. Я.

galunaminevuch@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2851-9125

к.т.н., доцент, менеджер зі збуту, ТзОВ «Бусол», м. Львів

ПЕРСПЕКТИВИ РИНКУ ОРТОПЕДИЧНИХ МАТРАЦІВ ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА

Анотація. У статті висвітлено питання кон'юнктури вітчизняного ринку ортопедичних матраців, проаналізовано, згідно зі статистичними даними, виробництво ортопедичних матраців у розрізі їх видів та основних виробників, здійснено сегментацію матраців за регіонами України, наведено інформацію щодо структури, обсягу та динаміки експорту ортопедичних матраців, а також основних країн-експортерів, розкрито основні напрями розвитку вітчизняних підприємств на вітчизняному та європейському ринках, пошук каналів збуту. У ході дослідження встановлено, що сьогодні в Україні налагоджено виробництво якісних ортопедичних матраців за прийнятною ціною, що передусім вигідно вітчизняному споживачеві, оскільки ціна матраців українського виробництва набагато нижча, а тому дає змогу вибирати матраци людям різного фінансового достатку. Стаття містить моніторинг українських виробників ортопедичних товарів, зокрема проаналізовано та обґрунтовано цінову політику потужних виробників матраців; їх позиціонування на ринку, наведено основні переваги вітчизняних виробників матраців перед іноземними, акцентовано увагу на сертифікації ортопедичних матраців. Систематизовано споживні переваги вітчизняних ортопедичних матраців для споживачів, наведено характеристики інноваційних наповнювачів ортопедичних матраців, які зумовлюють ортопедичний та анатомічний ефект, а також обґрунтовано застосування сучасних технологій для виготовлення ортопедичних матраців, що збільшить попит як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. Зроблено висновок, що у найближчій перспективі на ринку матраців України домінуватимуть існуючі вітчизняні виробники, оскільки через складні бюрократичні процедури оформлення та відсутність конкурентної сировинної бази іноземні компанії не відкриватимуть свої фабрики на території країни.

Ключові слова: ортопедичні матраци, структура імпорту, структура експорту, виробництво, безпечність, внутрішній ринок, вітчизняні виробники.

Kabaci Bogdan

b.kabacimuk@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5846-1465

Ph.D., Associate Professor,

Director of Mukachevo Cooperative College of Trade and Economics, Mukachevo

Minevych Halyna

galunaminevuch@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2851-9125

Ph.D., Associate Professor, Sales Manager, "Busol Ltd.", Lviv

PROSPECTS OF THE MARKET OF ORTHOPAEDIC MATTRESSES OF DOMESTIC PRODUCTION

Abstract. The article highlights the situation in the domestic market of orthopaedic mattresses, analyses the production of orthopaedic mattresses in terms of their types and major manufacturers according to statistics, determines mattresses market segmentation by regions of Ukraine, provides information on the structure, volume and dynamics of exports of orthopaedic mattresses and major exporting countries, reveals the main directions of development of national enterprises in domestic and European markets, the search for sales channels. The study found that currently in Ukraine there is established the production of quality orthopaedic mattresses at an affordable prices, which is primarily beneficial to domestic customers, as the price of Ukrainian-made mattresses is much lower, and therefore allows people of various income to choose mattresses they want. The article contains monitoring of Ukrainian manufacturers of orthopaedic products, in particular, the pricing policy of mattress manufacturers is analysed and substantiated; their positioning on the market, the main advantages of domestic mattress manufacturers over foreign ones are given as well as the attention is paid to the certification of orthopaedic mattresses. The article systematises the consumer benefits of domestic orthopaedic mattresses for consumers, describes the innovative fillers of orthopaedic mattresses that determine the orthopaedic and

anatomical effect as well as substantiates the use of modern technologies for the manufacture of orthopaedic mattresses, which will increase demand both in domestic and foreign markets. It is concluded that in the near future the Ukrainian mattresses market will be dominated by existing domestic manufacturers, as due to complex bureaucratic procedures and the lack of a competitive raw material base, foreign companies will not open their factories in Ukraine.

Key words: orthopaedic mattresses, structure of import, structure of export, production, safety, domestic market, domestic producers.

JEL Classification: L19, L23, M29

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2021-28-04>

Постановка проблеми. Сучасний вітчизняний ринок ортопедичних матраців вражає різноманітністю асортименту, який щоразу збільшується та оновлюється. Водночас існуючий стереотип про те, що «імпортна продукція – це якісно і надійно», не лякає пересічного споживача, що в першу чергу це дорого, і все тому, що звикли до думки «чим дорожче, тим краще». Однак не кожен споживач усвідомлює: щоб придбати якісну продукцію за доступною ціною, не обов'язково віддавати перевагу зарубіжним виробникам.

Сьогодні в нашій країні виробництво ортопедичних товарів для сну і відпочинку стрімко розвивається. Вітчизняні виробники постійно вдосконалюються, використовуючи у своєму виробництві високотехнологічне устаткування, сучасні технології, якісні матеріали. Це дає їм змогу виготовляти ортопедичні матраци, які відповідають міжнародним стандартам якості за показниками екологічності і безпечності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проведений аналіз ринку ортопедичних матраців [1, с. 2; 2, с. 1; 3, с. 4] свідчить про недостатню кількість інформації, яка б відображала його фактичний стан, а також відсутня систематизація інформації щодо вітчизняних виробників матраців із зазначенням споживчих переваг для пересічного споживача, який не завжди орієнтується у сучасних інноваційних наповнювачах ортопедичних матраців.

Оскільки ринок ортопедичних матраців динамічно розвивається з урахуванням сучасних тенденцій їх виготовлення, то питання його вивчення є доцільним та актуальним.

Постановка завдання. Мета статті – здійснити моніторинг кон'юнктури вітчизняного ринку ортопедичних матраців; охарактеризувати українських виробників ортопедичних товарів та їхню цінову політику; систематизувати інформацію щодо споживчих переваг вітчизняних ортопедичних матраців для споживачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сон становить третину життя кожної людини, тому важливо забезпечити комфортний відпочинок під час сну. Результатами проведених науковцями та лікарями ортопедями досліджень доведено беззаперечно позитивну дію ортопедичного матраца на організм людини, зокрема він підтримує хребет у правильному природному положенні, рівномірно розподіляє навантаження на суглоби і внутрішні органи, даючи їм змогу відпочивати в оптимальному режимі, сприяє нормальному кровообігу. Окрім того, сучасні матраци мають антибактеріальне просочення, що перешкоджає розмноженню хвороботворних бактерій і грибків. Ортопедичні матраци зайняли лідируючу позицію в багатьох сучасних оселях і користуються популярністю серед споживачів у всьому світі, у тому числі й в Україні.

Вигідною альтернативою ортопедичних матраців зарубіжних виробників є продукція вітчизняних фабрик, представлена величезним вибором моделей на будь-який смак за привабливою ціною. Вітчизняні ортопедичні матраци виготовляються із застосуванням світових передових технологій, завдяки чому можуть конкурувати з імпортними аналогами за всіма параметрами, не поступаючись при цьому за рівнем якості та комфортності [2, с. 4].

Сьогодні в Україні налагоджено виробництво якісних ортопедичних матраців за прийнятною ціною, що в першу чергу вигідно вітчизняному споживачеві, оскільки ціна матраців українського виробництва набагато нижча, а тому дає змогу вибирати матраци людям різного фінансового достатку. Різниця у ціні між вітчизняною та імпортною продукцією пов'язана з банальними економічними чинниками, серед яких:

- витрати на виробництво і транспортування готової продукції з-за кордону;
- співвідношення іноземної валюти і гривні;
- вартість сировини і комплектуючих;
- митне оформлення (митні збори) [4, с. 1].

За останні роки відзначається помітне зростання виробництва ортопедичних матраців вітчизняними підприємствами (рис. 1), що зумовлено значним попитом на українські матраци як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Як бачимо з наведених даних, за останні три роки спостерігається значне збільшення обсягів виробництва матраців вітчизняними виробниками. Причиною стало те, що багато виробників почали випускати більше ортопедичних матраців у середньому і дешевому цінових сегментах. Так само за останні кілька років вітчизняні виробники стали орієнтуватися на зовнішні ринки, але все ж основним ринком збуту продукції залишається внутрішній ринок [3, с. 2].

За досліджуваній період змінилася структура виробництва матраців в Україні. Особливістю вітчизняного ринку матраців є те, що в нашій країні виробляється більше пружинних їх різновидів (рис. 2).

Із даних, наведених на рис. 2, бачимо, що виробництво пружинних матраців за 2019 р. значно перевищує виробництво матраців із полімерних матеріалів (674 124 шт. і 260 050 шт. відповідно). Оскільки матеріали для виробництва безпружинних матраців робляться одним вітчизняним виробником, а закупувати їх за кордоном дорого, то безпружинні матраци переважно знаходяться у високій ціновій категорії, тоді як українці віддають перевагу бюджетним варіантам матраців [3, с. 5].

Протилежна ситуація у структурі ортопедичних матраців склалася сьогодні в експортному напрямі. За останні роки переважає експорт матраців із полімер-

них матеріалів, що пов'язано зі зміною географічного складника експорту (рис. 3).

Раніше основними країнами – імпортерами українських матраців були Росія і Казахстан. Так, у 2015 р. у ці країни було експортовано 63% від усього обсягу експорту матраців. Погіршення відносин із Росією призвело до закриття її ринку, а також зниження транзитного потоку через російську територію, що викликало падіння обсягу експорту матраців у 2016 р. на 56,2% порівнянні з 2015 р. (рис. 4).

Вітчизняні виробники змушені були шукати нові напрямки збуту своєї продукції. Деякі з них змогли вийти на європейські ринки (Німеччини, Швейцарії та Словаччини), зокрема відзначилися такі виробники матраців, як ТОВ «Катеринославські меблеві майстерні», ТОВ «Брайтекс», що випускають матраци з полімерних матеріалів у середньому і преміум цінових діапазонах. У результаті загальний обсяг експорту почав швидко відновлюватися починаючи з 2017 р., незважаючи на те, що на Росію і Казахстан припадало лише 2% експорту. За досліджуваний період особливо не змінилися основні канали збуту ортопедичних матраців за винятком того, що виробники більше уваги стали приділяти просуванню через мережу Інтернет.

Сьогодні український ринок заповнений матрацами вітчизняного виробництва, які досить серйозно утискають імпортерів, що конкурують із ними. Існує низка світових компаній (Andersen (Данія), Breckle (Німеччина), Dormisan (Словаччина), Vegas (Білорусь), Magniflex (Італія)), які заслужили свою репутацію завдяки рокам старанної роботи, вони пишуться своєю історією, якістю, надійністю і позитивними відгуками споживачів [2, с. 3]. Однак вітчизняні виробники здатні запропонувати ідеальне співвідношення ціни та якості, що є великою рідкістю у випадку з продукцією зарубіжних фабрик. Ціновий сегмент вітчизняних матраців варіює у широкому діапазоні – від 1 046 грн до 26 395 грн – і залежить від розміру та типу матраца, його висоти, типу пружин, зональності, виду сучасного наповнювача, навантаження на одне спальне місце тощо [6, с. 8]. Моніторинг цін на ортопедичні матраци вітчизняних та іноземних виробників наведено в табл. 1.

Із даних, наведених у табл. 1, бачимо суттєву різницю у вартості ортопедичних матраців вітчизняного та іноземного виробництва. Так, ортопедичний матрац «Велам-Захід» на 32% дешевший, аніж матрац «Венето». Тому завдання споживача – повірити українському виробникові, придбати матрац за доступною ціною, не переплачуючи зарубіжним виробникам.

Зменшення конкуренції з боку іноземних компаній дало змогу виробникам нашої країни більш упевнено виходити на ринок матраців України (рис. 5). Вони охоплюють своєю увагою не тільки великі міста, а й невеликі населені пункти, де відкриваються нові магазини, укладаються угоди з дистриб'юторами.

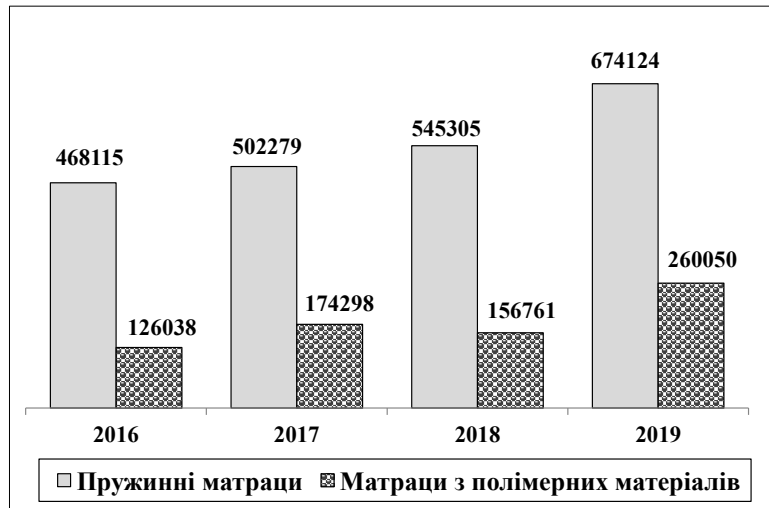

Рис. 1. Виробництво ортопедичних матраців вітчизняними підприємствами за період 2016–2019 рр., шт.

Джерело: складено за [5]

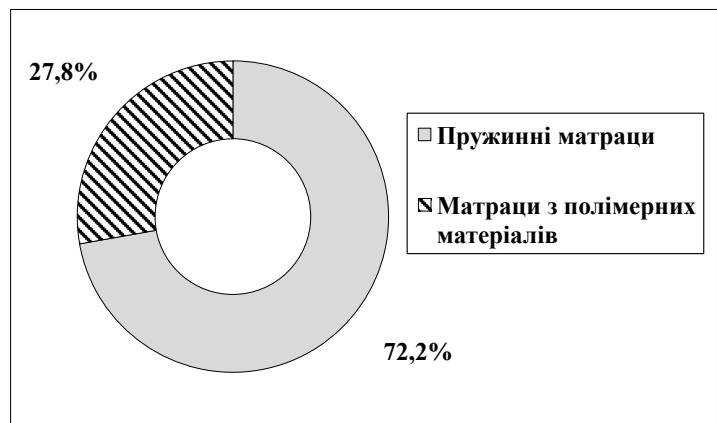

Рис. 2. Структура виробництва ортопедичних матраців вітчизняними підприємствами у 2019 р.

Джерело: складено за [5]

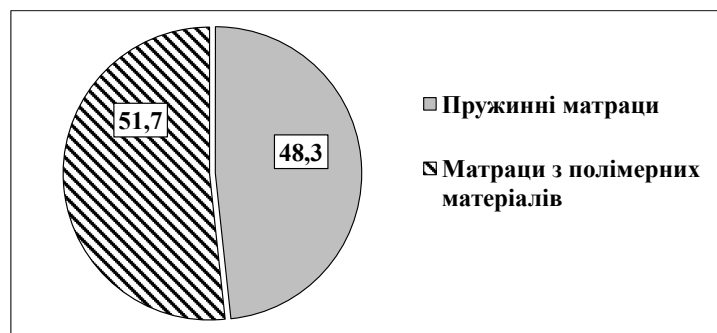

Рис. 3. Структура експорту ортопедичних матраців вітчизняними підприємствами у 2017 р., тис. шт.

Джерело: складено за [5]

Як бачимо з даних, наведених на рис. 5, виробники ортопедичних матраців розміщені по території України нерівномірно. Так, у Житомирській області випускають більше третини всіх вітчизняних матраців, розвинене їх виготовлення також у Дніпропетровській, Харківській областях [8, с. 2].

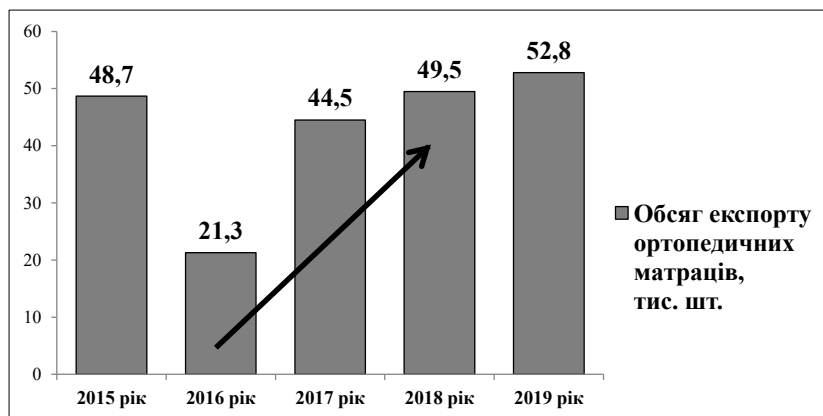

Рис. 4. Обсяг і динаміка експорту ортопедичних матраців у 2015–2019 рр., тис. шт.

Джерело: складено за [5]

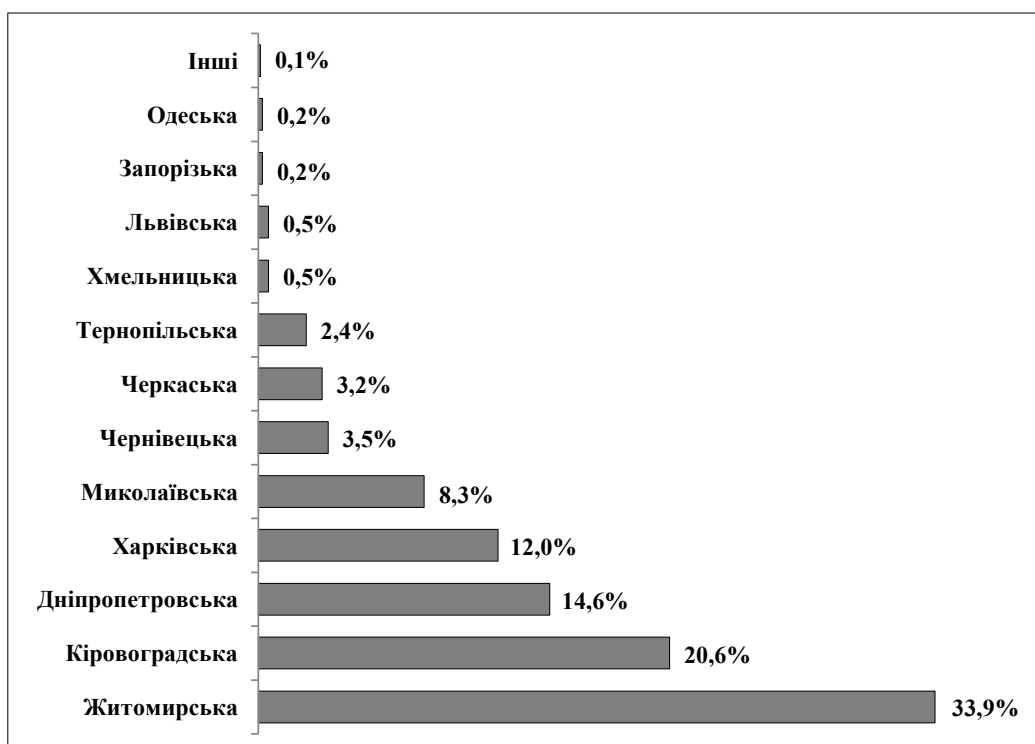

Рис. 5. Сегментація виробництва ортопедичних матраців за регіонами України

Джерело: складено за [8]

Таблиця 1

Порівняння цін на ортопедичні матраци вітчизняного та іноземного виробництва

Найменування виробника	Розмір ортопедичного матраца, см	Пружинний блок	Навантаження на 1 спальне місце, кг	Наповнення	Вартість, грн
Велам-Захід (Україна)	160*200	Pocket spring	130	Латекс	9111
ЕММ (Україна)	160*200	Pocket spring	130	Пінополі-уретан з масажним ефектом	7671
Матролюкс (Україна)	160*200	Pocket spring	150	Ортопедична піна Termofelt	6766
Guten Kauf (Німеччина / Україна)	160*200	Pocket spring	130	Ортопедична піна Air foam	12326
Венето (Італія / Україна)	160*200	Pocket spring	130	Ортопедична піна Ecofoam	13402

Джерело: складено за [7]

Відомі українські компанії – виробники ортопедичних матраців

№ з/п	Найменування компанії	Переваги	Недоліки
1	Матролюкс	– тривалий термін експлуатації (до 10 років); – висока якість виробів; – можливість виготовлення матраців на замовлення; – інноваційні матеріали та технології; – сертифіковані товари згідно з ISO 9001	Не виявлені
2	ЕММ (Катеринославські меблеві майстерні)	– екологічно чисті матеріали; – гіпоалергенний наповнювач; – багато моделей зі знімним чохлам; – широкий модельний ряд недорогих матраців; – двосторонні моделі з різною жорсткістю; – сертифікати якості на всі товари; – виготовлення за індивідуальними розмірами	– не всі моделі мають ефект «зима – літо»; – більшості моделей немає в наявності на складі
3	Велам	– тривалий термін експлуатації; – гіпоалергенний наповнювач; – не використовується пінополіуретан; – система менеджменту якості сертифікована на відповідність вимогам міжнародного стандарту ISO 9001	– без «еврокаркасу»; – велика частина матраців без знімного чохла
4	Неолукс	– гіпоалергенний наповнювач; – ефект «зима – літо»; – високоякісні чохла; – сертифіковані товари згідно з ISO 9001	– на деякі моделі завищена ціна; – немає знімного чохла
5	HighFoam	– збільшений гарантійний термін до 60 місяців; – гіпоалергенний наповнювач; – власне виробництво комплектуючих матеріалів; – прийнятна вартість; – ексклюзивні матеріали.	– більшість розмірів під замовлення; – немає ефекту «зима – літо»

Джерело: складено за [1]

Торгових марок в Україні насправді досить багато [7, с. 1], але не всі вони готові надати якісну продукцію, яка відповідатиме європейським стандартам. Зупиняючи свій вибір на тому чи іншому виробнику, варто звернути увагу на термін його існування на ринку. Відома низка українських виробників (табл. 2), які стали провідними компаніями – виробниками ортопедичних матраців, завоювавши лідируючі позиції на ринку. Вони гарантують високу якість, комфорт і безпечне використання ортопедичних матраців.

Представлені у переліку українські виробники ортопедичних матраців є еталоном європейської якості, а їхня продукція володіє відмінними експлуатаційними властивостями. Українські ортопедичні матраци отримують високі оцінки експертів та рекомендації лікарів-ортопедів [9, с. 2]. Вироби здатні приймати форму тіла, що дає змогу максимально розслабитися під час сну; рекомендовані для попередження сколіозу, остеохондрозу, радикуліту та інших хвороб опорно-рухового апарату. А наявність гіпоалергенних та антибактеріальних властивостей ортопедичних матраців забезпечує захист під час сну [8, с. 6].

Вибір матраца проводиться індивідуально з урахуванням антропометричних параметрів споживача. Для виготовлення ортопедичних матраців застосовують пружинний блок Pocket Spring або Bonnel, латексовану бавовну, стрейч-жаккард, неткане волокно Sprut (спрут), кокосову койру, волокна льону (льняна койра) [10, с. 3; 11, с. 2].

Із метою досягнення максимального ортопедичного ефекту кожен виробник матраців використовує новаторські розробки й особливі гіпоалергенні наповнювачі з підвищеними гігієнічними властивостями, які забезпечують

людині комфортний і здоровий сон. Так, унікальною розробкою компанії Usleep є мікрволокна Softex, які розташовуються у спеціальному порядку і скріплюються між собою під впливом температури (без використання клею). У результаті поєднання мікрволокна Softex із бавовною, вовною, льоном, бамбуком, морськими водоростями отримують волокно Softex Бавовна, Softex Вовна, Softex Linum, Softex Bamboo, Softex SPA (морські водорості) відповідно. За рахунок цього вироби досягають більшої пружності і підвищеного ортопедичного ефекту [11, с. 6].

Висновки з проведеного дослідження. Аналіз ринку ортопедичних матраців дає змогу прогнозувати подальший розвиток вітчизняного виробництва (орієнтовно на 8–10% щорічно) з метою задоволення попиту як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку. У найближчій перспективі на ринку матраців України домінуватимуть існуючі вітчизняні виробники, оскільки через складні бюрократичні процедури оформлення та відсутність конкурентної сировинної бази іноземні компанії не відкриватимуть свої фабрики на території України, тому на перший план виступає пошук нових і розширення старих каналів збуту за кордоном. Для цього нарощуватиметься випуск матраців із полімерних матеріалів, які користуються великим попитом у країнах Європи.

Подальший розвиток українського ринку ортопедичних матраців здійснюватиметься у напрямі поліпшення їхньої якості, розширення асортименту за рахунок розроблення інноваційних видів наповнювачів, тому подальші дослідження слід спрямувати на вивчення нових видів наповнювачів, їхнього впливу на стан і здоров'я споживачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. ТОП-5 вітчизняних виробників матраців для сну. URL: <https://magdek.com.ua/ua/luchshiy-proizvoditeli-matrasov-ukrainy-reyting>
2. Вибір матраца українського виробника – це вибір якісного товару за доступною ціною. URL: <https://kima.net.ua/virobniki-matratsiv-v-ukrayini/>
3. Виробники не дрімають: аналіз ринку матраців України. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/proizvoditeli-ne-dremlyut-analiz-rynka-matrasov-ukrainy>
4. Провідні виробники матраців в Україні. URL: <https://magdek.com.ua/ua/matrasi/ortopedicheskiye-matrasyy-ukraina/>
5. Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.org/uk/operativ/oper_new.html
6. Как выбирать матрас спиной. URL: <https://amebli.com.ua/info/article-matrasyy/how-to-choose-a-mattress/>
7. Провідні виробники матраців в Україні. URL: <https://magdek.com.ua/ua/matrasi/ortopedicheskiye-matrasyy-ukraina/>
8. Час вітчизняного виробника: аналіз ринку матраців України. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/vremya-otchestvennogo-proizvoditelya-analiz-rynka-matrasov-ukrainy>
9. Рекомендации врача-ортопеда при выборе ортопедического матраса. URL: <https://sleepexpert.ua/article/recomendacii-vracha-ortopeda-pri-vibore-matrasa.html>
- 10.3 чого складається матрац. URL: <https://www.mebelok.com/uk-ua/yaki-buvaiut-napovniuvachi-dlia-matratsiv/>
11. Матеріали наповнення матраців та аксесуарів для сну Usleep. URL: <https://usleep.kiev.ua/uk/statti/14-napovnennya-matratsiv-usleep-yake-napovnennya-matratsa-krashche-vibrati>

REFERENCES

1. TOP-5 vitchyznianskykh vyrobnykiv matratsiv dlia snu, available at: <https://magdek.com.ua/ua/luchshiy-proizvoditeli-matrasov-ukrainy-reyting>
2. Vybir matratsa ukrains'koho vyrobnyka – tse vybir yakisnoho tovaru za dostupnoiu tsinoiu, available at: <https://kima.net.ua/virobniki-matratsiv-v-ukrayini/>
3. Vyrobnyky ne drimaiut': analiz rynku matratsiv Ukrainy, available at: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/proizvoditeli-ne-dremlyut-analiz-rynka-matrasov-ukrainy>
4. Providni vyrobnyky matratsiv v Ukraini, available at: <https://magdek.com.ua/ua/matrasi/ortopedicheskiye-matrasyy-ukraina/>
5. Derzhavna Sluzhba Statystyky Ukrainy, available at: https://ukrstat.org/uk/operativ/oper_new.html
6. Kak vybirat matras spinoj, available at: <https://amebli.com.ua/info/article-matrasyy/how-to-choose-a-mattress/>
7. Providni vyrobnyky matratsiv v Ukraini, available at: <https://magdek.com.ua/ua/matrasi/ortopedicheskiye-matrasyy-ukraina/>
8. Chas vitchyznianskykh vyrobnykiv matratsiv Ukrainy, available at: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/vremya-otchestvennogo-proizvoditelya-analiz-rynka-matrasov-ukrainy>
9. Rekomendacii vracha-ortopeda pri vybore ortopedicheskogo matrasa, available at: <https://sleepexpert.ua/article/recomendacii-vracha-ortopeda-pri-vibore-matrasa.html>
10. Z choho skladaiet'sia matrats, available at: <https://www.mebelok.com/uk-ua/yaki-buvaiut-napovniuvachi-dlia-matratsiv/>
11. Materialy napovnennia matratsiv ta aksesuariv dlia snu Usleep, available at: <https://usleep.kiev.ua/uk/statti/14-napovnennya-matratsiv-usleep-yake-napovnennya-matratsa-krashche-vibrati>

Стаття надійшла до редакції 10 січня 2021 р.